

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič 2.— Din, do 100 vrst 250 Din, večji inzerati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej.
Slovenski Narod velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za izvoz 420.— Din.

Upravništvo: Knaflcova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Spomladi se ukine medicinska fakulteta v Ljubljani

Današnja «Pravda» poroča, da je že izgotovljena uredba o ukinitvi medicinskih fakultet v Ljubljani in Zagrebu.

Beograd, 29. septembra. Današnja «Pravda» poroča, da je v ministru za narodno zdravje sporazumno z ministrom za prosveto že izdelana uredba, s katero se ukine medicinske fakultete v Zagrebu in v Ljubljani. Ukinitve naj bi se izvedla že s poletnim semestrom. Ostala naj bi samo še medicinska fakulteta v Beogradu.

★ Za demontažo srednjih šol pridejo torej na vrsto tudi naše univerze. Ni dvoma, da bo vest o ukinitvi ljubljanske univerze izzvala v vsej slovenski javnosti največje ogorčenje. Najžalostnejše

pri tem pa je, da se vrši to v času, ko se nahaja v vladi SLS, to je stranka, ki si je lastila nekaj monopol na zaščito slovenskih interesov.

Ni še znano, ali bodo za medicinske fakultete prišli na vrsto tudi ostale, izključeno pa ni, da namerava klerikalni režim demontirati tudi še druge fakultete ljubljanske univerze razum teološke, ker je akademska omladina, ki je v svoji ogromni večini proti klerikalizmu, že dolgo trn v peti klerikalnim mogotcem. K sreči pa bo sedanjemu režimu odklenalo, predno bo mogel izvesti svoje usodne načrte.

Globok vtis Davidov čevega govora

Brezuspešni napori vukičevcev, da bi oslabili vtis. — Tudi večina radikalov zahteva, da se g. Vukičević umakne. — Konference ministrov.

— Beograd, 29. septembra. Vladino časopisje si z vsemi sredstvi prizadeva, da bi prikazalo govor g. Davidovića v Bjelini kot znak njegove lastne slabosti. Med tem pa prihajajo še podrobnejše in točnejše vesti o sklepih v Bjelini in o razpoloženju v Demokratični zajednici. Na zaupni konferenci, ki se je vršila po shodu, sta gg. Davidović in dr. Behmen izjavila, da bo štela demokratska zajednica je prihodnji teden 102 poslancev, kar jo bo tako ojačalo, da bo mogla zahtevati take nove koncesije, da jih g. Vukičević ne bo mogel izpolniti. Predvsem se bo g. Vukičeviću nasvetovalo, naj se sam umakne, da tako omogoči hitrejši in lažji razplet situacije. V vladnih krogih so povzročile te vesti veliko razburjenje in to tembolj, ker je znano, da so tudi centristi in pašičevci v radikalnem klubu glede g. Vukičevića enakega mišljenja.

G. Vukičević je bil včeraj in danes zelo rezerviran in je odklonil vsako izjavo novinarjem, ki so se hoteli pri njem informirati o stališču, ki ga za-

vzema k temu govoru g. Davidovića. Menil je le, da je treba počakati na sestanek radikalnega kluba, ki je sklican za dne 3. oktobra ob 17. uri. Mnogo komentarjev je vzbudila njegova včerajšnja popoldanska odsotnost iz Beograda. V svoj kabinet se je vrnil šele pozno zvečer in v nekaterih krogih se zatrjuje, da se je popoldne mudil pri kralju v Topoli, da bi ga obvestil o težkem položaju, v katerega je zabredla vlada radi vstrajnega in odklonilnega stališča g. Davidovića.

Danes popoldne je imel g. Vukičević dolgotrajno konferenco z radikalnimi ministri, popoldne pa je povabil k sebi dr. Spahin in z njim dalje časa konferiral. Tudi demokratski ministri so imeli snoči dolgotrajno konferenco v kabinetu zunanjega ministra. Domneva se, da so vse te konference in posvetovanja v zvezi z bjelinskim govorom g. Davidovića in njegovo napovedjo, da bo demokratski blok takoj po sestanku Narodne skupščine obračunal z g. Vukičevićem.

Zarota proti Kemal paši

Od turških konservativcev financirana zarota emigrantov proti «grešnemu modernistu» Kemalu. — Preprečen atentat na Kemalov vlak.

— London, 29. septembra. O nameravani atentatu na Kemal pašo se šele sedaj doznajajo nekatere podrobnosti. Gre za revolucionaren pokret, ki je naperjen proti novemu režimu v Turčiji in ki ima svoje centre v Grčiji, kjer se je zbralo večje število nasprotnikov Kemal paše, zlasti onih, kojih kandidature je Kemal paša pri zadnjih parlamentarnih volitvah preprečil. Iz Grčije vodi sedaj živahno akcijo proti sedanjemu turškemu režimu in zdi se, da jih pri tem podpirajo tudi grški uradni krogi. Organizacija se razteza po vsej Turčiji in razpolaga tudi z znatnimi finančnimi sredstvi, ki potekajo večinoma iz konservativnih musliman-

skih krogov, ki vodijo tajno borbo proti «grešnemu» modernizmu Kemal paše.

Nameravani atentati na Kemal pašo naj bi bili signal za splošno revolucijo proti nje govemu režimu. Tako so oblasti te dni znova razkrile zaroto, ki je nameravala v bližini postaje Naali-Han na angorski železnici pogrti v zrak poseben vlak, s katerim je potoval Kemal paša z več ministri na povratku iz Carigrada v Angoro. Oblasti so v zvezi s tem izvršile številne aretacije, ob enem pa je turška vlada izročila grški vladi oster protest in zahtevala, da izžene iz Grčije vse turške emigrante, ki rovarijo proti Kemalovemu režimu.

Američani hočejo vzeti v zakup vse srednjeevropske železnice

— Dunaj, 29. septembra. Wiener allgemaine Zeitung objavlja razgovor s pooblaščenecem ameriške finančne skupine g. Hauer-Kellijem, ki se muje te dni v Pragi v svrhu pogajanj s češkoslovaško vlado glede zakupa češkoslovaških železnic. G. Hauer-Kellij v svoji izjavi naglašuje, da omejena ameriška finančna skupina ne namerava vzeti v zakup samo češkoslovaških državnih železnic, marveč da je stavila slično ponudbo tudi jugoslovanski in rumunski vladi. Družba je pripravljena nuditi omejenim državam večje posojilo, obenem pa izvesti dalekosežne reforme in modernizacije železniškega prometa. Češka vlada je ponudbo v načelu sprejela in uvedla takojšnja pogajanja, dočim jugoslovanska in rumunška vlada na ponudbo doslej še nista odgovorila.

Kaj je s poslopjem Poštne hranilnice v Ljubljani?

Današnji «Slovenec» piše, da Poštna hranilnica zato ni mogla graditi svoje palače v Ljubljani, ker ni bil odobren načrt. To naj bi bil odgovor na očitke, da klerikalci v vladi ničesar niso storili, da bi se ta palača v resnici zgradila! Ugotavljamo, da je bilo tri leta dovolj časa za odobritev načrta novega poslojpa

Poštne hranilnice v Ljubljani. Bivši gerentski svet je odstopil Poštni hranilnici svet na Aleksandrovi cesti pod pogojem, da zgradi svojo palačo v dveh letih, ker pa je Poštna hranilnica izjavila, da sploh ne bo gradila, ako se ji rok ne podaljša, ji je bil podaljšan do letošnje jeseni.

Letos bi torej morala biti nova palača Poštne hranilnice na Aleksandrovi cesti že gotova, klerikalci, ki so sedeli v vladi in v njej imeli tri ministre, pa niso storili nobenega koraka, da bi se odobrili stavbni načrti, četudi je že več let naložen v Drž. hipotekarni banki denar za novo zgradbo.

Tako so klerikalci podpirali gradbeno akcijo v Ljubljani!

Pozor na klerikalne laži!

Zadnje dni pred občinskimi volitvami v Ljubljani bodo klerikalci zopet širili vsakovrstne volilne «bombe» po zgledu znanih lažljivih letakov duhovnika g. Gabrovška. Predvsem je pričakovati, kakor je sklepiti iz laži, ki jih objavlja «Slovenec», da bodo svoje smrdljive volilne bombe metali na člane bivšega gerentskega sveta.

Tri leta so imeli klerikalci časa, da bi povedali, kar imajo povedati o članih bivšega gerentskega sveta, pa niso mogli ničesar povedati, kar bi kazalo, da ni bilo njihovo poslovanje pošteno, nepristransko in v korist mestni občini Ljubljani! Prihajali pa bodo zadnje dni, ko njihovih laži ne bo moč več preiskati. Zato se ne pustite begati. Mislite na klerikalne laži in na plakate g. Gabrovška pred skupščinskimi volitvami.

Strašna katastrofa v Bački in Sremu

Orkan in toča sta naredila nepopisno škodo

V Vojvodini so porušene vse brzojavne in telefonske naprave. — Prekinjen železniški promet. — Kot jajca debela toča. — Razdejanje v Slavonskem in Bosanskem Brodu.

— Novi Sad, 29. septembra. Istočasno, ko je divjal v Bosanskem Brodu in v Bosanskem Posavju orkan, ki je povzročil ogromno škodo, je razsajal tudi po vsej Baški strahovit ciklon, ki ga je spremljal hud naliv s točo. Neurje je povzročilo ogromno škodo, ki je trenutno ni mogoče niti približno ugotoviti. Meteorološke postaje so ugotovile, da je orkan prišel iz Rumunije ter z velikansko brzino drvel preko cele Bačke in Srema. Najhuje je razsajal v južni Bački, kjer so porušene vse brzojavne in telefonske zveze, ki jih dalje časa ne bo mogoče vzpostaviti, ker bo treba na vsej progi postaviti popolnoma nove droge, ki jih je orkan izruval in polomil.

Tudi železniška proga Sombor—Novi Sad je bila tako zatrpana z izruvanim drevjem in posuta s kamenjem, da je bil ves promet za dva dni ustavljen in je šele danes za silo vzpostavljen. Skoro v vsej Bački ni niti enega dimnika. Toča, ki jo je prinesel orkan, je bila debela kot kokošja jajca in je razbila vse šipe in vso opeko na strehah. Na veleposlovstvu Temerin-Fernbach je orkan porušil vsa gospodarska poslopja. Samo na tem poslovstvu znaša škoda nad 1 milijon.

25 mili' onov samo za enega klerikalnega ve'ekapitalista

Prvo delo klerikalcev, ko so prišli v Mestno hranilnico je bilo, da so izplačali tovarnarju g. Pollaku 25 milijonov Din posojila.

V interesu klerikalnih denarnih zavodov vodi «Slovenec» še naprej kampanjo proti Mestni hranilnici ljubljanski pod pretezo, da je ta zavod izkoristila SDS v svoje strankarske namene. Ker ne more SDS ničesar neokretnega očitati, «Slovenec» po svoji stari navadi laže in obrekuje.

Vsa Ljubljana je za pričo, da je SDS tudi takrat, ko je imela gerentstvo na magistratu v svojih rokah, prepuščala Mestno hranilnico izključno gospodarstvom, politično ne eksponiranim krogom. Za predsednika gerentskega sveta v Mestni hranilnici je tedaj bil veleugledni ljubljanski trgovec g. Kollman, njegov sovet pa je obstojal iz pristašev raznih strank. Čim je prišla SLS do gerentstva, je postal gerent Mestne hranilnice politik g. dr. Adlešič, poleg njega pa je postal sosvetnik eden najbolj znanih klerikalnih agitatorjev, g. Rojina. Politčni vladi SLS v Mestni hranilnici se je seveda takoj moralo prilagoditi tudi gospodarstvo Mestne hranilnice.

Glede podeljevanja posojil v Mestni hranilnici se še nikdar ni slišalo toliko pritožb, kot ravno v času, ko odločujejo v njeni upravi klerikalci in njih ekspozenti. Naj navedemo samo en slučaj izmed mnogih, ki dokazuje, zakaj je klerikalcem toliko ležeče na tem, da sede v Mestni hranilnici na odločilnih mestih.

Takoj ko so pričeli klerikalci voditi pod streho Mestne hranilnice, so izplačali svojemu izrazitemu pristašu tovarnarju g. Pollaku 25 milijonov dinarjev posojila. Ne rečemo, da je denar, ki se je posojil tovarnarju Pollaku danes v nevarnosti, mnenja smo le, da denarni zavod kakršna je Mestna hranilnica, ne sme 25 milijonov posoditi enemu samemu veleindustrijalcu. Mestna hranilnica mora pri dovoljevanju posojil vpoštevati, da ni posojila potreben le en pristaš klerikalcev, ampak da čaka na stotine obrtnikov in trgovcev na kreditno pomoč. Poleg tega prosijo pri Mestni hranilnici za mala posojila socialno šibki ljudje in prošnja za posojila zadruge, katerih skrb je graditi stanovanjske hiše. Mestna hranilnica ne bo kmalu mogla ugoditi številnim, uvaževanja vrednim prošnjam, če se klerikalnim velekapitalistom daje kar po 25 milijonov dinarjev.

Da pa še bolj karakteriziramo nepravilnost, da se je dalo g. Pollaku milijonsko posojilo, ugotavljamo, da se je g. Pollak na čuden način zahvalil za kreditno ugodnost mestni občini. Tovarnar Pollak namreč ni podpisal niti pare 6% obligacijskega posojila za zgradbo stanovanjskih hiš v Ljubljani, in je popolnoma prezrl tozadevno vabilo mestne občine. Vprašamo, kdo bo pa podpisal 30 milijonov obligacijskega posojila, če ne ravno v prvi vrsti veletovarnarji in celo oni, ki so dobili s pomočjo mestne uprave milijone na razpolago?

In kaj je še napravil klerikalni veletovarnar Pollak? Takoj ko je bilo zna-

no, da se ukine stanovanjski zakon, je v svoji hiši odpovedal 26 strankam stanovanje. Sedaj ti reveži prosijo mestno občino, da jim nakaže stanovanje v mestnih hišah. Klerikalni veletovarnar ni le odklonil podpis 6% obligacijskega posojila, ampak je občini poslal še 26 strank, katere meče iz svoje hiše na cesto.

Klerikalci se silno radi postavljajo, da so velesocialna stranka. Primer klerikalnega veletovarnarja Pollaka pa dokazuje, da si klerikalci radi preskrbe milijonske kredite iz zavoda, kamor so prišli z delavskimi glasovi, da pa v isti sapi tudi zagreše nesocialni čin s tem, da mečejo ljudi na cesto in poleg tega navzlic bogatim denarnim sredstvom ne store ničesar za omiljenje stanovanjske bede.

Ljubljanski slučaj klerikalnega veletovarnarja Pollaka naj si zapomni tudi delavstvo izven Ljubljane za čas, kadar bodo med njimi nastopili klerikalni agitatorji in zatrjevali, da so socialni in da ne podpirajo velekapitalistov. Prav posebno si naj pa Pollakovo afero zapomni ljubljanski volilci, katerim se bo 2. oktobra odločiti, ali naj volijo klerikalce ali Napredni blok.

Še o žlahti na magistratu

Današnji «Slovenec» je zaradi oddaje prostorov carinskemu posredniku g. R. Turku v poslojpu mestnega užitniškega linjskega urada na glavnem kolodvoru objavil članek, v katerem je nakopičena cela vrsta novih laži. Te prostore je imela nekdanj v našem železnici za 500 Din letno, pozneje pa so bili oddani g. R. Turku za letnih 400 Din. Ni res, kar trdi «Slovenec», da bi bilo v njih kdaj kako stanovanje, ker sploh ni smelo biti in prostori v to svrhu tudi niso pripravljeni, pač pa je res, da so bili dalje časa prazni in po naših informacijah jih je dobil g. R. Turk, ker ni bilo zanje nobenega drugega ponudnika. Laž je, kar trdi «Slovenec», da je jako veliko število interesentov ponujalo za te prostore po 1000, 2000 in več dinarjev na mesec. Na magistratu nimajo v svojih aktih nobene tozadevne ponudbe, o čemer se lahko vsakdo prepriča.

Ako vrši g. R. Turk nekatera carinska posredništva tudi za ljubljansko občino, potem dela to na podlagi splošne tarife, ki je uveljavljena po dogovoru med carinskimi posredniki ter trgovsko zbornico kot zastopnico trgovskih in obrtniških stanov ter je tudi overovljena od carinarne.

Zaradi «Slovenčevih» laži smo se obrnili za nekatera pojasnila tudi na g. Josipa Turka, ki je označil kot laž trditve, da bi komu na magistratu kdaj rekli, da bo dobil dobave za mestno občino le tedaj, če bo pustil carinisti potom njegovega sina. G. R. Turk je samostojen gospodar ter se g. Josip Turk takrat, ko je sklenila mestna občina z njim pogodbo, nalašč ni hotel vtičati v to zadevo, da bi se mu ne moglo

kaj očitati. Kdor kaj drugega trdi, laže, in g. Josip Turk izjavlja, da bo pozval tudi «Slovenca» pred sodišče zaradi njegovih laži, kakor ga je že nekoč, ko je bil njegov urednik zaradi njih kaznovan in jih je moral preklicati.

Klerikalci vidijo pezdri v tujem očesu, bruna v lastnem očesu pa ne vidijo. Steber njihove občinske kandidatne liste je g. Pust, sedanj član magistratnega sosvetu. Ta gospod je kot sosvetnik sam sebi oddal nabavo lesa za nove mestne hiše pri artiljerijski vojašnici. Že to je nedopustno, še bolj nedopustno pa je, da je g. Pust v zaupanju na svojo moč poskušal dobaviti za stavbe svež les, s čemer bi oškodoval mestno občino za ogromne zneske. To zadevo naj klerikalci poljsmijo.

Klerikalni vodovod na Barju

Klerikalci so za volitve podaljšali na Ižanski cesti za par sto metrov mestni vodovod. Hoteli so delati volilno reklamo, napravili pa niso ničesar, ker niso imeli niti zadosti čevi na razpolago. Kolikor so sedaj vodovoda napeljali z vsemi rezervnimi cevmi, ne bo uporaben, ker bo voda vedno rjava, ker ne bo mogla cirkulirati. Kljub temu bodo morali vsi posestniki ob vodovodu, četudi ga ne bodo mogli uporabljati in četudi ga ne bodo imeli napeljanega v hiše, plačevati vodovodne doklade. Tolikega pomena je torej 250 m vodovoda, kolikor so ga napeljali sedaj za volilno reklamo klerikalci na Barje.

Da se ne pozabi!

Pod tem naslovom je današnji «Slovenec» objavil, da so l. 1913 občinski svetniki SLS vložili v ljubljanskem občinskem svetu predlog za zidanje delavskih hiš na takratnem mestnem svetu — sedaj Ogrinovem — pod Rakovnikom, da župan dr. Tavčar sam namerava ni bil proti predlogu, tedanji poročevalec g. Likozar pa se je izrekel proti predlogu in zidanju hiš. V našem uredništvu se je zgledil g. Likozar in nam izjavil naslednje:

«Ni res, da bi se bivši župan dr. Tavčar kdaj strinjal s prodajo tega sveta, pač pa je res nasprotno. Nekoč je poslal bivši občinski svetnik Zupančič k meni dva moža, ki sta me naprosila, naj posredujem, da bi se dotični svet parceliral in prodali dve parceli za zidanje hiš. Šel sem k županu dr. Tavčarju posredovati, rekel pa mi je tole:

«Dragi prijatelj! Kakor te imam rad, vendar ti povem, da s takimi posredovanji nikdar več ne pridim k meni, kajti tega sveta, dokler bom imel kaj govoriti na magistratu, občina ne bo nikdar prodala. To je najdragocenejši svet, kar ga ima Ljubljana, ker je ob železnici in ob glavni cesti, in mi ne vemo, za kaj ga bo občina še potrebovala.

Kasneje so res nekateri občinski odborniki vložili prošnjo na magistrat za prodajo tega sveta, klub naprednih občinskih svetnikov pa je sklenil soglasno na poljsni župan dr. Tavčarja, da se parcelacija odkloni in da mesto tega sveta prodati ne more. Po volni je občinski svet pod klerikalnim vodstvom ta svet zamenjal za manj vrednega ob Ižanski cesti in ga odstopil g. Ogrinu in sicer meter za meter. S tem je bilo tudi onemogočeno, da bi zidal bivši gerentski svet stanovanjske hiše na Dolenjski cesti.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 2281, Berlin 13519—13549 (13.53), Budimpešta 995 bl, Curih 1094—1097 (1095.5), Dunaj 8017 bl, London 276.05—276.85 (276.45), Newyork 56.83—56.83 (56.73), Pariz 223.5 bl, Praga 168.025—168.825, Milan 309.5—311.5 (310.5).

Effekti: Celjska posojilnica 164 d, Ljubljanska kreditna 138 d, Praštediona 850 d, Kreditni zavod 160 d, Strojne 70 bl, Veveče 135 d, Ruše 260—270, Stavnica 56 d, Sešir 104 d.

Lesni trg: Tendence živahnješa. Zaključeno 4 vagone, in sicer 2 vagona bukovega oglja, subega, vilano, fr. vag. postaja 4 80, 2 vag. bukovih drv, fr. vag. nakl. postaja 4 19. Povpraševanje je za bukovke testone, 40 odstotkov od 12—24 cm širine in 60 odstotkov od 25—29 cm širine fr. vag. Sušak 4 500.

Železni pridelki: Tendence za žito mirna. Zaključkov ni bilo.

ZAGEBSKA BORZA.

Devize: London 276.85—276.85, Newyork 56.84—56.84, Pariz 222.25—224.25, Milan 309.5—311.5, Curih 1094—1097, Berlin 1351.5—1354.5, Dunaj 799.5—802.5, Praga 168—168.80.

Effekti: 7% invest. posojilo 1921 84½—85, 2½ vojne škode 398—394, Hipotekarna banka 55—56, Ljubljanska kreditna 188, Praštediona 850—860, Trboveljska 490, Veveče 135—140.

INOZEMSKA BORZA.

Curih: Beograd 9.13, London 2281, Newyork 518.65, Milan 28.92, Berlin 1351, Praga 15.37.

Laž in obrekovanje je klerikalno orožje

Kako je oškodoval klerikalni režim mestno občino za dva milijona dinarjev. — Kako je mestna občina prevzela električno železnico. — Potovanje bivših gerentov na Dunaj in v Prago. — Dobava strojev za mestno železnico. — 25.000 dolarjev prihranjenih.

Ker klerikalci s stvarnimi argumenti ne morejo zagovarjati svojega gospodarstva na magistratu v škodo ljubljanske občine, skušajo izboljšati svoje volitve potojanke z neutemeljenimi sumničnimi političnimi nasprotniki, pred vsem kandidatov naprednega bloka. To je stara njihova metoda, ki pa se je poslužuje zelo nerodno. Kajti klerikalna gospoda je imela tri leta časa, da bi spravila na dan morebitne »grehe« članov bivšega gerentskega sveta, podprte s konkretnimi dokazi, pa tega doslej še ni storila.

Današnji »Slovenec« piše n. pr. o »dragih potovanjih gotovih gospodov« in pravi: »Tako sta gospoda gerenta Puc in Turk v spremstvu gg. Prelovška in Pestotnika iz klavnice napravila inspekcijsko potovanje na Dunaj januarja 1925 leta. Bilo bi dobro, da gospodje še pred volitvami pojasnijo, koliko je to potovanje stalo, ker se imenujejo horendne vsote. Zanimaj Ljubljane tudi izvedeti, koliko je stalo drugo potovanje v marcu 1926 na Češko«.

Kakor rečeno, se je treba predvsem vprašati, zakaj člani komisarijate sosveta na magistratu, ki imajo vse akte o tem na razpolago, sami ne objavijo o tem vseh podrobnosti, zakaj samo sumnično brez konkretnih dokazov? Ali se bolje čiste resnice?

Mi smo na klerikalna sumničnja deloma že odgovorili in to so storili tudi že člani gerentskega sveta na javnih shodih Naprednega bloka. Ker se »Slovenec« ne more odvaditi znanjih metod duhovnika Gabrovška, odgovorjamo ponovno.

Potovanje članov gerentskega sveta v družbi ravnatelja mestnega gradbenega urada in ravnatelja mestne klavnice se je vršilo na Dunaj in v Prago istočasno. Na Dunaju so se ustavili, da so se pogajali z zastopniki tramvajske družbe zaradi prevzema cestne železnice v Ljubljani. Ob tej priliki so ponudili zastopniki ljubljanske občine za prevzem cestne železnice njenim zastopnikom 250.000 Din. Vedeli so, da predstavlja ljubljanska cestna železnica po 25 letih samo obrabljeno staro železje in da je treba za njeno obnovo investirati najmanj 8 do 10 milijonov dinarjev.

Baš zaradi potrebe tako velike investicije je družba ponudila cestno železnico v nakup občini in bi bila končno pripravljena na prodaji jo za vsako ceno. Bivši gerentski svet je svojo ponudbo v znesku 250.000 Din utemeljeval tudi s tem, da se ima vrednost cestne železnice ceniti enako, kakor predvojna hipotekarna posojila, ki se tudi ne plačujejo v zlati valuti.

Ni dvoma, da bi družba končno na ponudbo ljubljanske občine pristala, ker bi poleg 8 do 10 milijonov za obnovo sedanje cestne železnice bilo potrebnih še 30 do 40 milijonov za njeno razširjenje. Na drugi strani je imela občina napram njej v rokah tudi močno orožje v možnosti avtomobilizacije cestnega prometa v Ljubljani, ki bi se izvršila lahko poceni s par milijoni dinarjev. Z ozirom na vse to se bivšemu gerentskemu svetu ni mudilo prevzeti cest-

ne železnice v občinsko last.

Ko pa je prišel na magistrat vladni komisar s svojim klerikalnim svetom, je bila kupčija z dunajskimi židji takoj sklenjena. Toda, namesto 250.000 Din, kolikor je ponudil bivši gerentski svet za popoln prevzem železnice, je občina obvezana plačati sedaj 2.500.000 Din in pri tem še ni postala popolna lastnica cestne železnice. Osnovati se ima na podlagi te kupčije nova družba, v kateri bo imela občina sicer svoj delež, toda dunajski židji bodo v njej še vedno sodočevali. Pri tem so tudi popolnoma prezrili interese uslužbencev cestne železnice, ki so jih dolga leta varali, da bodo poskrbeli za njihov prevzem v mestno službo.

Za klerikalno demagogijo je značilna tudi slika modernega tramvajskega voza, objavljena v današnjem »Slovencu«, kateri je baše po njegovi trditvi naročila sedanja občinska uprava 8 in je v vsakem za 80 ljudi prostora. Ne vemo, iz katerega tovarniškega cenika je »Slovenec« to sliko pobral, povsem gotovo pa je, da mestna občina kot taka nima nobene pravice naročati nove tramvajske vozove, če pa jih je, se bo treba vprašati, ali jih bo prav tako podarila tramvajski družbi, kakor ji je podarila 2.500.000 Din?

Kar se pa tiče potovanja članov gerentskega sveta v Prago v svrhu pogajanj s škodovimi tvornicami zaradi dobave strojev za mestno klavnico, pa ponovno opozarjamo, da so ob tej priliki prihranili mestni občini 25.000 dolarjev, kar predstavlja po kurzu 56 vrednost 1.400.000 dinarjev.

»Slovenec« tudi nikakor ne gre v glavo, zakaj so se stroji pregledovali v Pragi in ne v Ljubljani. Mislimo, da vsak pameten človek pregleda blago, predno ga kupi, in ne šele po nakupu. Sicer pa jih gospoda pri »Slovencu« pregleda lahko tudi sedaj v Ljubljani, pri čemer bo lahko ugotovila, da ima Ljubljana po zaslugi bivšega gerentskega sveta eno najmodernejših klavnic.

Glede stroškov potovanja dr. Dinka Puca in Josipa Turka z ravnateljem gradbenega urada in ravnateljem mestne klavnice na Dunaj in v Prago, pa ponovno ugotavljamo, da sta oba člana bivšega gerentskega sveta dohela dnevnice v višini kakor najnižji uradnik, da sta nosila vse stroške za dostojno reprezentacijo občine.

Če »Slovenec« trdi kaj drugega, namesto laže Navede naj konkretna dejstva za svoja neutemeljena in nesramna sumničnja, akti so mu na magistratu vedno na razpolago.

Shod Naprednega bloka za Spodnjo Šiško

se bo vršil danes ob 8. zvečer v gostilni Batič, prej Reinlinghaus, v Sp. Šiški. Poročajo: dr. Dinko Puc in drugi kandidati Naprednega bloka. Pozivamo vse somišljenike k čim večji udeležbi.

Naprednjaki!

V petek zvečer na

volilni shod Naprednega bloka,

ki se bo vršil

ob 20. uri v veliki dvorani KAZINE

Govore kandidati Naprednega bloka gg. dr. Dinko Puc, Ivan Tavčar in drugi.

Jean de la Hyre:

22

500

Roman.

— Kako strašno orožje! — je zašepetala prestrašena Leticija.

— Da, da nisi pravočasno ustrelila redarjev, bi bil naš pepel že davno raztresen po močvirju.

Sistem upravljanja policijskega letala se ni mnogo razlikoval od sistema starih aeroplanov. Razlika je bila samo v tem, da so bili novi aeroplani zelo enostavni in udobni.

D'Albaniac je zasedel mesto pilota, za njegovim hrbtom je sedela Leticija in aeroplan se je dvignil. Letel je kakor ptica. Po preizkušnji novega letala se je d'Albaniac spustil na pesek kraj Faultona.

Pogledal je na uro.

Za ogled in preizkušnjo aeroplana je rabil dve uri.

Faulton je spal. Redar se je ta čas zavedel. Ves presenečen in prestrašen je ogledoval čudna bitja, ki so ga tako nepričakovano ujela.

— Kaj je novega? — je vprašal d'Albaniac tiho, da bi ne prebudil Faultona.

— Hoteli smo govoriti z ujetnikom, — je odgovoril Gerine. — Odgovarjal je nam, pa ga nismo razumeli.

Leticija je pokleknila k ranjencu, čigar stanje se ni poslabšalo.

— Nevarnost je odstranjena.

Gerine ji je podal stekleničico živilnih kapljic, ki jih je dala ranjencu poduhati.

Naenkrat je d'Albaniac za njenim hrbtom zašepetal:

— Ležite na tla, de Clève! Ležite, kakor da ste mrtev. Pripravite browning.

In vi tudi, Bernard...

Leticija je takoj uganila, kaj to pomeni. Takoj je legla in ostala nepremično na tleh.

— Letalo?

— Da.

— Leti sem?

— Ne, blodi po zraku in išče očividno izgubljeno letalo. Čim nas pilot opazi, se spusti. Gerine in Verneil sta se skrila v grmovje in čakata z napetimi browningi. Letalce moramo ujeti žive. Najvažnejše je, da privedemo v trdnjavo žive ujetnike.

— A še važnejše je, da bomo imeli dva aeroplana. Oh, ga že vidim! Kako visoko leti.

— Pozor! Se že spuščata!

Razmetana telesa spečega Faultona, onesvečenega redarja, ter napeto ča-

Pisane zgodbe iz naših krajev

Po atentatu v Kočanih. — Sin ubil očeta. — Preiskava proti kurdistanskemu princu. — Vaška tragedija.

Po neuspelem bombnem atentatu v Kočanih je srečni poglavar s pomočjo policije uvedel strogo preiskavo. Preiskava je ugotovila vse okoliščine, v katerih so bile vržene bombe na hotel, kjer je oficirska menza. Trije moški so slučajno prišli mimo hotela, ko so atentatorji vrgli bombe. Začeli so zamolkel udarec bomb na zemljo in sluteč nevarnost, so takoj obvestili vse goste v hotelu. Kmalu nato so oficirji res našli dve bolgarski bombi pred hotelom. Nastalo je vprašanje, ali je atentat demonstrativnega značaja, ali pa je zločinec nameraval ubiti gotovo osebo. V trenutku, ko je bomba padla, so namreč prišli mimo zdravnik Djordjević, podpolkovnik Popović in učitelj Popović. Ni izključeno, da sta bili bombi namenjeni njim. Preiskava je pozneje dognala, da je atentat izvršil neki plačani komita. Ta dan so proslavljali obletnico osvobodjenja Kočan in so bombe bile demonstracija proti tej proslavi. Ker so bombe padle v mraku, so atentatorji zbežali. Sum je padel na odpuščenega delovodjo Metoda Agatičevića in na stolarja Džorđevića in trgovca Simeunovića. Preiskava v hiši Agatičevića je našla pri njem več strogo poverljivih listin in spisov sokolarske občine, kjer je bil Agatičević zaposlen.

V bližini Karlovca v vasi Turanj se je predvčerajšnjim odigrala strašna rodbinska tragedija. 27-letni seljak in železniški delavec Nikola Janković je ubil svojega 64-letnega očeta Miko Jankovića. Ze dolgo je živel oče v sovraštvu s sinom in hčerkami. Predvčerajšnjim sta se pa sin in oče srečala na vrtu. Oče je sina takoj napadel z nožem in ga precej poškodoval. Ves krvav je sin izruval kol iz plotu in z njim neusmiljeno pretepel nasilnega očeta. Oče je pobegnil v sosedno hišo kjer ga je sin dohitel in ga še enkrat udaril s kolom po glavi tako, da se je zgrudil nezavesten na tla. Težko ranjeni oče je kmalu nato izdihnil. Sosedu je Nikola izjavil, da je ubil očeta v samoobrambi. Tudi on je težko ranjen in so ga odpeljali v bolnico. Istega dne dopoldne je oče napadel z nožem tudi svojo hčerko, ki je morala bežati k sosedu. Glavni razlog večnim prepripirom v družini so bila zemljišča, katerih stari ni hotel izročiti otrokom.

Včeraj je dospel kurdistanski princ v spremstvu detektivov iz beogradske glavnice v Zagreb, kjer ga je zabil dr. Bogdanović. »Princ« ni interesanten, a še manj markanten. Tudi njegovo ve-

denje ne kaže dobro vzgojenega princa. Med zasliševanjem je princ neprestano praskal svojo nogo pod kolenom, kakor bi ga grizla debela bolha. Princ je 38 let star in 170 cm visok. Je zagorelega obraza in nosi majhne črne brke pod nosom. Nos ima zakriviljen, oči so mu globoke, udrti in črne. Čelo je nizko. Na njem ni videti nič knežjege. Navaden orientalski tip. Princ je človek nenavadne samozvesti in mišnosti, le oči mu neprestano begajo. Vsakega, ki je vstopil, je premeril od nog do glave, kakor bi mu pretila od vseh strani nevarnost. Najbrž je uvidel, da se ni šaljiti z balkanske policijo. Ko so ga vodili po policijskih hodnikih, so ga ljudje radovedno opazovali. V sobo dr. Bogdanovića je vstopil ogrnjen v rdečo. Že ponošeno haljo in v starih zamazanih copatah. Princ neguje najbolj svoje nohte, ki so zelo dolgi in čisti. Na vprašanje, s čim se bavi, je odgovoril, da z diplomacijo. V Evropo je prišel kot zastopnik svoje države, v Zvezi pa jo zastopa v Zvezi narodov. Kurdistan seveda ni včlanjen v Zvezi narodov. Svoje dipomatske listine je baje izgubil. Ker ga niso razumeli, kako se piše, je napisal svoje ime in tedaj so vsi navzoči uvideli vso mišnost kurdistanskega diplomata. Pisal je kakor dete v prvem razredu osnovne šole. Počasi in z drhtečo roko je končno načel svoje ime. Pa je le diplomat! Trdi še vedno, da je pravi princ in da je vse izmišljeno, kar so pisale novine. Zasliševanje je ostalo brez uspeha. Nobena konkretna zaključka o njegovi identiteti in izvoru niso mogli dobiti. Odločili so se, da ga pošljejo čez mejo v Nemško Avstrijo. Pri njem so našli nebroj brezpomembnih lističev. »Princ« nima v žepu nič pare. V Zagrebu so ga tudi daktiloskopirali in fotografirali ter vpisali pod imenom Mohamed Emir Baša al Rašid.

Pred dnevi se je vrnil iz zaporov v Banja luki v Dervento kmet Sava Starčević. V zaporu je odesel 3 mesečno kazen radi tatvine volov. Takoj po povratku je skušal poslati svojo 17 letno hčerko Jovanko. Dekle se je obupno branilo. Oče je hčerki trgal obleko in jo hotel na vsak način oskrnuti. Po dolgem odporu je Jovanka v obupu pograbila sekuro in udarila z njo nasilnega očeta tako, da se je težko ranjen zgrudil na tla. Hči je na tleh ležečega očeta še dvakrat udarila z obrnjenjo sekuro in mu popolnoma zdrobila glavo. Jovanka se je nato sama prijavila orožnikom v Derventi. Izročili jo so sodišču.

Minister Serbec kot zaščitnik Ljubljane

Zakaj ni regulirana Masarykova cesta? — Kako so klerikalci oškodovali Ljubljano za milijone.

Današnji »Slovenec« trdi, da je ministrski svet dovolil za tlakovanje Masarykove in Resljeve ceste 2 milijona dinarjev iz kaldrminskega fonda, da izhaja načrt za izvršitev tega dela od ministra SLS inž. Serbca, ki da je tudi omenjeno vsoto izposloval od finančnega ministra.

Ugotavljamo, da so bili načrti za regulacijo in tlakovanje Masarykove in Resljeve ceste izdelani že pod bivšim gerentskim svetom v mestnem stavbnem uradu. Pod bivšim gerentskim svetom se je tudi že južni del sedanje Masarykove ceste tlakoval iz preostankov prejšnjih prispevkov kaldrminskega fonda, od kar pa je na magistratu vladni komisar, se ni na Masarykovi cesti za njeno regulacijo in tlakovanje ničesar več naredilo. O tem lahko pričajo vsi Ljubljanci, ki hodijo na glavni kolodvor. Masarykova cesta se je pod bivšim gerentskim svetom že pričela tlakovati, ko se g. Serbec še niti sanjalo ni, da bo postal minister za javna dela.

Bivši gerentski svet je izposloval za regulacijo Masarykove ceste, ki bi morala biti že do letošnje jeseni gotova, prispevek 3 milijonov dinarjev iz kaldrminskega fonda in nihče drug kakor klerikalni mini-

ster za javna dela inž. Serbec ni kriv, da se regulacija ni izvršila, ker ni pustil izplačati tega zneska in ker ni odobril licitacije razpisanih del. Še potem, ko se je mestna občina ponudila, da je pripravljena izvršiti regulacijska dela v lastni režiji, niso klerikalci ničesar storili, da bi vlada pristala na njeno ponudbo.

Resnica je, da ljubljanska občina danes še ni prejela niti vinarja iz kaldrminskega fonda pod klerikalnim režimom; in če trdi »Slovenec« kaj drugega — laže. Naj pove, kdaj in koliko je prejela in kje in pod katero postavko so ti zneski v mestnem knjigovodstvu zabeleženi.

Niti vinarja ni dobila mestna občina pod vladnim komisarjem iz kaldrminskega fonda, kar je posledica določbe finančnega zakona, po kateri se sme kaldrminski fond porabljati tudi za druge namene in ki jo je izforsiral bivši minister za javna dela, inž. Serbec ter so zanj glasovali klerikalni poslanci soglasno v namenu, da jim bo z njeno pomočjo mogoče odtegniti dohodke kaldrminskega fonda krajem, v katerih se nahajajo carinarnice, ter jih odkazati v prid podeželskim občinam. Udariti so hoteli s tem mesta, da bi pridobili zase podeske volice, udarili pa so obenem tudi sebe, ker so glasovali za pooblastilo finančnemu ministru, da sme s kaldrminskim fondom popolnoma svobodno razpolagati.

Na ta način je bilo mogoče, da se bo gradila carinarnica in Ljubljani namesto iz kaldrminskega fonda, kakor je bil prvoten sporazum med mestno občino in monopol-sko upravo, sedaj iz kaldrminskega fonda

in da bo občina zaradi tega prikrajšana za najmanj 8 milijonov dinarjev.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Četrtek, 29. septembra 1927; katoličani: Mihael; pravoslavni: 16. septembra, Eufemija.

Jutri: Petek, 30. septembra 1927; katoličani: Jeronim; pravoslavni: 17. septembra, Sofija.

DANASNJE PRIREDITVE.

Kino Matica: »Na dnu življenja«.

DEZURNE LEKARNE.

Danes: Bahovec, Kongresni trg; Ustar, Sv. Petra cesta; Hočevar, Spodnja Šiška.

Jutri: Sušnik, Marijin trg; Kuralt, Gosposvetska cesta.

Solnce zaide danes ob 17.46, vzhaja jutri ob 5.55 in zaide ob 17.44.

Sport

— Službeno iz LHP. Danes ob 20. važna seja upravnega odbora v posebni sobi karne »Evropa«. — Tajnik.

— Kolesarske dirke z državno prvenstvo. Koturški Savez SHS v Zagrebu razpisuje finalne dirke za državno prvenstvo za 2. oktober t. l. Za »prvorazredne dirke« je razpisana proga Zagreb-Remetinec-Stupnik-Kerestinec-Sv. Nedelja-Samobor-Novo mesto-Metlika-Karlovce-Jaska-Stupnik s ciljem v Zagrebu pri Ribarskem otoku. Start »prvorazrednih« točno ob 7. uri jutri. Skupna daljina znaša 190 km. Juniorji vozijo progo: Zagreb-Jaska-Zagreb 60 km. Start ob 9. uri dopoldne. Savezna dirka za vozače, kateri niso placirani v prvenstvenih dirkah, proga: Zagreb-Jaska-Draganica-Jaska-Zagreb 80 km. Start ob 8. uri jutri. Za državno prvenstvo je kvalificiranih 35 prvorazrednih dirkačev; točne vrstne reče imajo tehnični referenti vsakega podpodročja, kateri dajo tudi vsa pojasnila glede finalne dirke. Nagrade: Prvih deset dobi naslov »Nacionalni vozači« in zlate kolajne, od 10—20 Savezni vozači in srebrne kolajne, od 20—30 »Prvenstveno nagrajeni dirkači«. Dirka se vrši ob vsakem vremenu. — Počodobor Ljubljane mesto.

— Jubilejni dirka v Sloveniji. Med klubske odbore za proslavo 40letnice obstoja slovenskega kolesarstva, razpisuje »Jubilejno dirko« na 9. oktobra t. l. na progi Ljubljana-Vranksko-Ljubljana 100 km. Start točno ob 12. uri dopoldne na Kongresnem trgu, cilj po 3. uri na Dunajski cesti pri km 1.250, pred gostilno Kačič, po 3. uri po polodnev, za to dirko so poklonili bivši člani »Kluba slovenskih biciklistov Ljubljana 1887« prehodni pokal. Razpis se še razposlavlja vsem kolesarskim klubom Slovenije. Vsi klubi se opozarjajo, da takoj prijavijo dirkače, zaključek prijave neodložljivo v četrtek dne 6. oktobra ob 14. uri. Dirka se vrši ob vsakem vremenu. — Medklubske odbore.

— Tekme za srednjeevropski pokal. V Pragi sta odigrala včeraj Slavija in Rapid (Dunaj) tekmo za srednjeevropski pokal, ki je ostala neodločena v razmerju 2 : 2. Revanša se odigra v nedeljo na Dunaju. Dosedanji rezultati tekem za srednjeevropski pokal so nastopili: Rapid-Hajduk 8 : 1. Sparta — Admira 5 : 1. Hungaria — BSK 4 : 2. Admira — Sparta 5 : 3. Rapid — Hajduk 1 : 0. Slavija — Ujpest 4 : 0. Slavija — Ujpest 2 : 2. Hungaria — BSK 4 : 0. Sparta — Hungaria 2 : 2. Za srednjeevropski pokal se še bore Sparta, Slavija, Hungaria in Rapid.

— Dunajska Vienna je na svoji turneji v Carigrad včeraj igrala v Beogradu z Jugoslavijo neodločeno v razmerju 0 : 0.

— Statistika meddržavnih tekem. Jugoslavija je v sportnem letu 1926—1927 odigrala šest meddržavnih tekem, čijih score znaša 13 : 8. Dobila je tri tekme, izgubila dve in igrala eno neodločeno. Rezultati so bili: Jugoslavija — Rumunska v Zagrebu (3. X. 1926) 2 : 3; Jugoslavija — Madžarska v Budimpešti (10. IV. 1927) 0 : 3; Jugoslavija — Rumunska v Bukarešti (10. V.) 3 : 0; Jugoslavija — Bolgarska v Sofiji (15. V.) 2 : 0; Jugoslavija — Českoslovaška v Beogradu (31. VII.) 1 : 1 in Jugoslavija — Madžarska v Zagrebu (25. IX.) 5 : 1. Najboljše uspehe pa je v letošnjem letu dosegla Českoslovaška, ki od sedem odigranih tekem ni nobene izgubila in dosegla score 18 : 7. Švedska je od 7 tekem dobila 5, izgubila 1, ena pa je ostala neodločena. Italija je tri tekme dobila, dve igrala neodločeno. Avstrija je zmagala trikrat, tri tekme pa je izgubila.

SK Bat'a hazenski prvak Českoslovaške. Finalna tekma za prvenstvo Českoslovaške v hazeni med SK Slavijo (Praga) in SK Bat'o (Zlin) je končala z zmago SK Bat'e z rezultatom 4 : 1 (3 : 1).

Tišina mraka 1. maja 1924 je spominjala bivše ljudi na tihes jesenske dneve, ki so jih preživljali pred tisoč tristo štirimi leti.

D'Albaniac je vstal. — Vrniti se bo treba. Verneil, vi poletite na aeroplan št. 1 in vzamete seboj oba zdrava redarja. Gerine, vi vzamete v aeroplan št. 3 ranjenega redarja. De Clève, ste videli jutraj, kako je treba upravljati policijski aeroplan. Vzemi torej z Bernardom prvo policijsko letalo, midva s Faultonom pa s vameva drugo. Kmalu vzhaja luna in ni se bati, da bi zgrešili smer. Benetke bomo lahko našli. Kapitan je obljubil prižgati pot vodo žaromet, da bomo vedeli kje pristati v trdnjavi sv. Jurja.

Cez pol ure je bilo za polet vse pripravljeno. Ujetnike so privezali k sedežem piloti so sedli h krmlom.

Čim se je prikazala luna, so zabrnili propelerji in aeroplani so se dvignili. Stiri kovinaste ptice so letele v višini 300 metrov nad obalo Jadranskega morja proti kanalu Malamocco, ki je delil nekdanji pomol Pallestri od pomola Lido. Čez pet minut so se spustili na zaliv tam, kjer je svetil pod vodo žaromet.

Darujte za spomenik kralju Petru I. Osvoboditelju!

Dnevne vesti.

iz Ljubljani, dne 29. septembra 1927.

— **Odlikovanje.** Kralj Aleksander je odlikoval z redom Sv. Save III. stopnje šefa kirurške klinike v Pragi vseučiliškega profesorja dr. Arnolda Jiraska.

— **Povratek poslanika Lazareviča.** Naš poslanik v Pragi g. Branko Lazarevič se je vrnil z dopusta in prevzel vodstvo poslanstva.

— **Izpremembe v prosvetnem ministru.** Vprašanje imenovanja šefa I. poslovalnega oddelka za osnovne šole se ni rešeno. Začasno opravlja te posle vpokojeni referent Rabrenovič in sicer kot dnevničar. Ako Rabrenovič ne bo aktiviran, bo treba imenovati na to mesto koga drugega.

— **Iz državne službe.** Premješena sta veterinarja Filip Pahor iz Skofjeleke v Kranj in Ivan Kobentar s Cetinja v Podgorico.

— **Izpremembe v prometni službi.** Premješeni so iz Maribora h gradbenemu oddelku ljubljanske direkcije ing. Adolf Palige, od prometnega oddelka na glavni kolodvor Ljubljana uradnik Anton Dorer, iz Velikega Bečkereka—Bečja v Pragersko postajenačelnik Franc Senčar; v višjo skupino so pomaknjeni pri generalni direkciji državnih železnic v Beogradu uradniki Franjo Podbravec, dr. Stanko Tominc in Vekoslav Medvešček, pri direkciji v Zagrebu ing. Anton Hvala, ing. Božidar Ribič, Ljudevit Jereb, Josip Čepel, Josip Frelj, Rudolf Majš, Josip Vidmar, Ivan Koprivšek in Franjo Anderc, pri direkciji v Ljubljani ing. Franjo Debeve, ing. Ciril Peteržel, dr. Ivan Merslav, dr. Anton Brumen, dr. Željko Jeglič, Emanuel Zelinka, Ivan Mrak, Franc Gnezda, Josip Božič, Alojzij Kavšek, Anton Petrovič, Josip Grlic, Rudolf Ozvald, Alojzij Plantan, Adolf Hilmayer, Leopold Benk, Anton Zajc, Oskar Strekelj, Vladimir Gomilšek in Maks Mihelič; pri direkciji v Sarajevu: Vinko Vodopivec, Drago Medved, Josip Koš in Franjo Bukovec, pri direkciji Subotica Franjo Kocjančič; vpokojeni so: pri direkciji v Ljubljani uradnik Franc Dobravec, Andrej Savrič, Ivan Tasotič in Ivan Ellec, pri direkciji v Zagrebu Josip Gobec, Ivan Korče, in v železniška delavnici v Mariboru ing. Leon Dolovski.

— **Sestanek higijenske sekcije Zveze narodov v Zagrebu.** Minister narodnega zdravja dr. Savič je posejil v torek ministrskega predsednika Vukičevića in ga obvestil, da se bo vršila 3. oktobra v Zagrebu redna seja higijenske sekcije Zveze narodov. Ob tej priliki se odpravi v Ljubljani uradnik Franc Dobravec, Andrej Savrič, Ivan Tasotič in Ivan Ellec, pri direkciji v Zagrebu Josip Gobec, Ivan Korče, in v železniška delavnici v Mariboru ing. Leon Dolovski.

— **Čehoslovaška šola v Hercegovcu.** V Hercegovcu v osliškem obliki je bila že pred leti odprta privatna čehoslovaška šola, ki je postala zdaj javna, ker je izpolnila vse predpisane pogoje.

— **Udruženje železniških uradnikov v kraljevini SHS** sklicuje za nedeljo dne 2. oktobra ob 14. uri v kolodvorski restavraciji na Zidanem mostu izredni občni zbor z dnevnim redom: Sprememba pravil. K čim večji udeležbi vabi odbor.

— **Konferenca stanovskih organizacij o stanovanjskem vprašanju v Zagrebu.** Na poziv Zveze društev stanovjskih najemnikov se je vršila v torek v Zagrebu konferenca stanovjskih organizacij, na kateri se je vršila razprava o stanovanjskem problemu. Konferenca so se udeležile vse važnejše stanovske organizacije, predvsem zastopniki delavstva, državnega in privatnega uradništva ter nekaterih svobodnih poklicev. Po vsestranski razpravi je bil sprejet sklep, da odpotuje v Beograd posebna deputacija, ki bo izročila ministru za socialno politiko resolucijo, v kateri zahtevajo podaljšanje in razširjenje stanovanjske zaštite za najemnike in podnajemnike v smislu že prej predloženih resolucij. Državni namestnik bodo razen tega pokrenili akcijo, da država prizna državnim najemcem stanarino, ki bo odgovarjala stvarni najemini, ker sedanja stanarinska doklada ne dosega niti 50 odstotkov stvarne najemnine.

— **Srečni občani.** Dočim si naše občine skoraj brez izjeme lomijo glave, kako bi krije primanjkljaje, ki vsako leto naraščajo, je osiškja mestna občina v srečnem položaju, da lahko zniža vse občinske davščine. Obradun za minulo leto izkazuje namreč nad 2 milijona prebitka. Ker so za letošnje leto že pobirali vse davščine nespremenjene, bo koncem tega leta narasel prebitek na 4 milijone Din. Mestni svet namerava zato znižati vse mestne davščine povprečno za 30 odstotkov.

— **Udeleženci kongresa za tujski promet v Sarajevu.** Udeleženci kongresa za tujski promet so večerj prispejli v Sarajevu, kjer so si ogledali mesto in okolico. Dalje izlete je motilo deževno vreme, ker je ves dan lilo kakor iz škafa. Danes so posejili ličiče, zvečer pa jim priredi mestna občina banket.

— **Trgatev v Slov. goricah.** Od Sv. Miklavža nam pišejo: V ponedeljek se prične trgatve v polnem obsegu. Stevilni trgovci bodo oživili življenje v goricah. Dosej smo trebili grozde, obirali smo manj vreden sad in ga prešli za domačo porabo. Na lozi

ostalo najlepše grozdje pa spravimo v hrame prihodnji teden. Letošnja kapljica bo vsakako proslavljala ime Slov. goric. — Te dni smo dobili na naš poštni urad telefonsko javno govorilnico. Sicer smo rabili v njej, važnih kupčijskih zadevah brzojav, pa smo vendar hoteli imeti moderno prometno sredstvo. Radi smo žrtvovali 25.000 Din, da nam je pošta upravnica pravila telefonsko govorilnico. Na dan otvoritve so zastave in mlači pričali, da moderno prometno napravo z veseljem in zadovoljstvom pozdravljamo.

— **Nagrajeni načrti.** Natečaja za uradno poslopje v Trebnjem se je udeležilo 19 konkurentov. Nagrade so podeljene tri. Prvo nagrado v znesku 6500 Din dobi gosp. Zupan (tehnična pisarna) pod geslom »I. D. S.« Drugo nagrado v znesku 4500 Din dobi gosp. Battelino pod geslom »Napredek«. Tretjo v znesku 3500 Din dobita gosp. inženjerja arhitekta Rohrmann in Kos pod geslom »Integrale«.

— **Smrtina kosa.** Včeraj je umrla v Ljubljani gđc. Trudi Vera. Pokojna je bila simpatična in splošno priljubljena mladenka. Pogreb bo jutri ob petih popoldne s Stare poti 2. V nedeljo ob 11 dopoldne se bo vršil v pravoslavni kapelici paratos za pokojno. Blag ji spomin! Preostali naše iskreno sožalje!

— **Orkan v bosanski Posavini.** Istočasno ko je orkan besnel nad Brodom in okolico, je tudi nad drugimi deli bosanske Posavine divjala strašna nevihta. Po vesteh iz Bos. Gradiške je orkan napravil ogromno škodo zlasti v Razboju, Planincih, Bargaču in Glamončah. V Glamončah je ciklon porušil okoli 40 hiš. Mnogo ljudi je brez strehe.

— **Beda v Bosni.** Na planirni seji sarajevske trgovsko obrtne zbornice so sklenili zaprositi vse narodne poslance iz Bosne in Hercegovine ne glede na politično pripadnost, da se sestanejo na posebni konferenci in razpravljajo o težkem in bednem gospodarskem stanju v Bosni. Konferenca poslancev bo sklicana takoj po verifikaciji mandatov.

— **Pri naduhi in boleznih srca,** pri bolečinah in pljučih in priških skrofuzi in rahitisu, povečanju ščitni žlez in tvoritvi golše je odvod v črevo z rabo prirodnih grenčice »Franz-Josef« bistveno domače zdravilo Kliniki svetovnega slovesa so videli, da so se pri jetičnih prvi čas se pojavljajoča zaganjenja umaknila z rabo vode Franz-Josef, ne da bi se pojavila neprijetna driska. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah. 84/L

iz Ljubljane

Za občinske volitve 2. oktobra v Ljubljani
3. skrinica — Napredni blok.
Volitev konca ob 5. uri popoldne.

— **Klerikalci proti sokolskemu Taboru.** Današnji »Slovenec« piše, da je Mestna hranilnica posodila Sokolskemu domu na Taboru 3 milijone dinarjev in da bo morala od te vsote, kakor kaže položaj, odpisati vsaj milijon dinarjev, ali pa kratkotalno prevzeti Sokolski dom, da se sploh krije. Na to klerikalno volilno »bombo« ugotavljamo sledeče: Res je Mestna hranilnica ljubljanska posodila Sokolskemu domu na Taboru znesek 3 milijonov dinarjev. Stori pa je to pod naslednjimi pogoji: 1) Vknjižila se je za to vsoto na Sokolski dom. 2) V zastavo je dobila od Sokola na Taboru menico v znesku 2 milijonov dinarjev. 3) Posojilo se je izdalo z osebnim jamstvom več uglednih in premožnih ljubljanskih meščanov. Razen tega ima Sokol na Taboru sam toliko premoženja v orodju in drugih stvarih, da je posojilo popolnoma varno. Mislimo, da bi bila Mestna hranilnica lahko zadovoljna, ako bi imela vsak denar tako varno naložen, kakor ima omenjeno vsoto v Sokolskem domu na Taboru. Vemo za pristaše SLS, ki niso dobili posojila iz Mestne hranilnice s tolikim jamstvom, četudi je šlo za znatno večje vsote. Sicer pa je značilno, da se »Slovenec«, ki se je pred skupščinskimi volitvami kazal kot prijatelj Sokolstva, sedaj zopet pokazal kot star njegov sovražnik.

— **Iz politična okraja Sv. Peter in Vodmat** priredi Napredni blok danes v četrtek dne 29. septembra 1927 ob 8. uri zvečer v gostilni g. Zupančiča Leopolda, Ahaciljeva cesta, volilni shod za volitve v občinski svet ljubljanski. Na shodu govore gg. dr. Dinko Puc, Josip Turk, Ivan Tavčar in drugi. Cenjene naše somišljenike vabimo na shod in prosimo, da se shoda zanesljivo udeležijo. Zdravo! — **Napredni blok.**

— **Radi čiščenja prostorov** okrajne katastrske uprave Ljubljana I. se v dne 30. septembra do 4. oktobra ne bo uradvalo. 720/n

— **Mali prater na sejnišču** s toboganom, vrtljakom z aeroplanom, vrtljakom na verigah in z dvema streljščema ostane do vključno 3. oktobra t. l. v zabavanju občinstva na splošno željo odprti. Vstopnine ni.

— **Gledališka razstava** je na splošno željo interesov podaljšana do vključno 3. oktobra. S tem se nudi posebno našim gledališkim diletantom najboljša prilika, da v miru prouče vse zanimivosti te razstave in se tako vsestransko okoristijo. Vstopnina Din 2.— za osebo.

— **Higijenska razstava,** ki je bila povodom letošnje pokrajinske razstave popolnoma preurejena ostane do nadaljnjega odprta. Posebno podeželskemu občinstvu priporočamo, da si jo ogleda, ker je to pot prirejena s posebnim ozemljem na deželno. Vstopnina Din 2.— za osebo.

— **Iz Pocerit kloboki** in razne potrebščine za modiste se bodo dobili na javni dražbi v torek, dne 4. oktobra t. l. ob 2. popoldne na Aleksandrovi cesti 5. v Ljubljani. 718/n

— **Iz Usposobljenostne preizkušnje** za osnovne šole se prične na drž. moškem učilišču v Ljubljani dne 4. novembra 1927 ob 8 uri. Pravilno opremljene prošnje za pristup k usposobljenosti preizkušnji se naj predložijo po običajni uradni poti pravočasno pristojnemu sreskemu šolskemu nadzorniku da bodo najkasneje do dne 20. oktobra v rokah izpraševalne komisije. Kdor bi ne bil pripravljen, se bo pravočasno obvestil; posebna vabila k izpitom se ne bodo pošiljala. Izpraševalna komisija za osnovne in njim sorodne šole v Ljubljani.

— **Izlet umetnostno-zgodovinskega društva.** V slučaju ugodnega vremena se vrši v nedeljo, dne 2. oktobra izlet na Dvor (cerkvi sv. Petra in sv. Nikolaja), Polhov Gradec (župna cerkev, graščina), Podreber (cerkev) in event. na Hrusevo (cerkev). Vodi gospod Marijan Marolt. Sestanek ob 8.30 na križišču Bleiweisove in Tržaške ceste (pred lekarno Bohinc). Priglasje sprejema tajnik v Narodnem domu, I. nadstropje, do sobote, vsak dan od 10.30 do 11.30; prispevek za prevoz 25 Din. za osebo.

— **Iz Narodni galeriji.** G. dr. Marko Natlačen, predsednik občinske skupščine v Ljubljani, je poklonil Narodni galeriji 500 Din., gospod vladni komisar Anton Menčinger pa 100 Din. Oba gospoda sta člana častnega predsedstva razstave slovenskega modernega slikarstva v Pragi in sta darova namenjena za kritje stroškov te razstave. Narodna galerija izreka darovalcem toplo zahvalo.

— **Iz Odprtje sezone 1927/28 na Senti Jakobskem gledališkem odru.** V soboto, dne 1. oktobra t. l. odprti Senti Jakobski gledališki oder v Florjanski ulici sezono 1927/28 z Alojz Kraigherjevo trodeljansko dramo »Školjka«. V nedeljo, dne 2. oktobra se ista ponovi. Vstopnice so v predprodnji v trgovini Peter Sterk na Starem trgu.

— **Iz Pevski zborom!** V založbi pevskega društva ljubljanski Zvon je izšla J. Pavčičeva skladba »Lenka« za mešan zbor s klavirjem (cena 12 Din) in Z. Prelovčeva delavska himna »Slava delu« za moški zbor (cena 1 Din). Obe skladbi ste hvaležni in učinkoviti.

— **Iz K poročilo o požaru v Sp. Šiški** smo naprošeni ugotoviti, da je požar prvi opazil stražnik I. ljubljanskega zavoda za straženje in zaklepanje g. Ivan Menart.

— **Iz Učne tečaje za tuje jezike,** knjižništvo, stenografijo in plesni tčaji tvori Trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani tudi letos. Prijave sprejema društvena pisarna, Gradišče št. 17-1., do 3. oktobra t. l. — Odbor. 719/n

— **Iz Halo! Ravnokar došlo izborna dalmatinsko novo vino** (vsa vrsta), ki ga toči po najnižjih cenah VIKTOR SEDEJ, gostilničar v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 28, nasproti Ljubljanskega dvora. Prepičajte se in poskusite! 717/n

— **Kravate, naramnice, ovratnike, žepne robce, ženske in moške nogavice najfinišše kvalitete po solidnih cenah** pri Franc Pavlin, Gradišče 3. 107/h

— **Razstava in zaloga pletilnih strojev** vseh vrst ter strokovnjak pouk v pletenju v Ljubljani. Židovska ulica 5. Fr. Kos. 104

Shod Naprednega bloka

skupno za šentpeterski in vodmatski okraj — se bo vršil danes, v četrtek, zvečer ob 8. v gostilni Leopolda Zupančiča, Ahaciljeva cesta.

Poročajo dr. D. Puc, Josip Turk, Iv. Tavčar in drugi.

Vse cenjene somišljenike vabimo in prosimo, da se shoda polnoštevilno udeležijo. — Zdravo! — Napredni blok.

iz Celja

— **Društvo stanovjskih najemnikov v Celju** sklicuje za nedeljo, dne 2. oktobra 1927, ob 9. uri predpoldne javen shod, ki se bo vršil v Celjskem domu, (Hotel Union). Ker se bliža usodni 1. november in se vlada pripravlja, da ukine še one malenkostne ugodnosti, ki jih nudi sicer že itak okrajani in poslabšani stanovjski zakon socialno slabim slojem, je potrebno, da povzdignejo najemniki še v zadnji uri ponovno svoj glas tako, da nas bodo silili meročajni gospodje v Beogradu. Društvo vabi torej vse svoje člane ter tudi vse strokovne organizacije, da se zanesljivo udeležijo tega javnega zborovanja polnoštevilno ter da pošljejo k istemu svoje oficijelne zastopnike. Govoril bo znani marljiv strokovnjak g. Josip Mohorko iz Maribora. Naj torej ne izostane noben najemnik.

— **c Podaljšanje uradnih ur.** Pri poštenem in brzojavnem uradu v Celju je telefonska in telefonska služba podaljšana do polnoči, kar so celjski trgovski, obrtni in vobče meščanski krogi že daljšo dobo pooglašali. Poštna uprava je s podaljšanjem telefonskih in telefonskih uradnih ur občinstvu zelo ustregla.

— **c Avtozeva Cella—Vransko** se je zopet odprla minul ponedeljek.

— **c Ljudsko vseučilišče v Celju.** Občni zbor bo v petek 30. t. m. ob 20. uri v risalnici deške meščanske šole. Dnevni red: 1. Poročilo funkcionarjev. 2. Volitev novega odbora. 3. Sklajnosti.

— **c Celjsko pevsko društvo prične s pevsкими vajami** v ponedeljek 3. oktobra ob 8. uri zvečer. Društveni lokal bo zopet mala dvorana v Narodnem domu.

— **c Cvetlični dan** priredi v soboto, dne 1. oktobra društvo »Rdeči križ«. Odbor se obrača z vladno prošnjo na občinstvo, naj vpoštevava vzvišene naloge Rdečega križa, ter naj ne odklanja cvetlic.

Še o razmerah v naših obmejnih krajih

Potrebna pojasnila k odmevu, ki ga je našel naš članek »Kričeče razmere v naših obmejnih krajih.«

Dodatno k pojasnilu, priobčenem v soboto v našem listu glede našega članka: »Kričeče razmere v naših obmejnih krajih«, priobčujemo še sledeče vesti:

Ugotavljamo pred vsem, da te informacije, katere smo prejeli od izvestne strani, baš ono potrjujejo v celnem obsegu, kar navajajo naš članek in da torej pričajo, da grajanost neustretnosti res obstaja. Zadel smo torej s kritiko v tem članku v živo: ves Bohinj je proti Italiji po obmejnih četah hermetično zatvorjen in te čete ne puščajo nikjer nikogar čez mejo, naj ima dotičnik kake listine ali ne. To velja tudi za prelaz Bača in promet z Italijo se more vršiti le po železnici skozi bohinjski predor, dasi baš na pravkar imenovanem prelazu Italija ne dela nikomur ovire, če hoče tu prestopiti mejo.

Naš članek, ki je bil mišljen v dobrem smislu pripomoči k temu, da se obmejni promet izboljša in razne šikane obmejnega prebivalstva kakor tudi turistov in tujcev nehalo ali vsaj omilijo — je pa rodil ne pričakovani in nezaželeni vseh, ki obstoja v tem, da namerava baje vojaška oblast postopati, ne morda, kakor bi človek pričakoval, zoper komandanta bohinjske čete, marveč zoper kranjskogorskega komandanta, katerega smo hoteli zaradi njegove uljudnosti napraviti občinstvu pohvaliti in staviti za vzgled njegovemu tovarišu v Bohinju. To nam je zelo žal in zato smo primorani, da v obrambo tega, radi naše hvale »kompromitiranega« komandanta malo globlje posvetimo v kranjskogorske razmere.

Morda se bo oseba tega gospoda pokazala i vojaški oblasti v drugi luči.

Vojaški oblasti naj služi v vednost, da je le naš izvestitelj naletel slučajno na kulantnega četnika na prelazu Vršič, ki ga je pustil na podlagi njegovega potnega lista čez mejo, spremljevalce njegov, neki domaćin iz Kranjske gore, pa ni bil prav nič navdušen za te četnike ter se je pritoževal, da delajo domačinom težave in nekoč niso pustili čez mejo gospodjarjev, čijih živina se pase na italijanski strani, da bi šli gledat, kaj dela živina. Le posredovanju služajno navzoče orožniške patrulje se je posrečilo, da so kmetje mogli priti do svoje živine.

Torej tudi na tem prelazu Vršiču obmejna četa dela kmetom silne ovire, kakor bohinjska Bohinjec.

Tu si je treba predložiti razmere, ki vladajo v Kranjski gori.

Dolini obeh Pišenc, Velika in Mala (na severni strani Vršiča), nimata prav nobenih pašnikov ali planin. Pred vojno je bil tu krasen gozd, sedaj po vojni je več ali manj sama puščava: žalostni ostanki drevoja in kamenje. Planinski pašniki so le na južnem pobočju Vršiča. Od pamtiveka imajo Kranjskogorčani pravico do uporabe pašnikov za svojo živino na ti, trentski, sedaj italijanski strani, kar bo gotovo znano ali vsaj moralo biti znano tudi vojaški oblasti. To se razvidi že iz napisa na specialni karti: »Kronauerpa« , koda 1495 pri studencu, še nižje koda 1250 in ob pobočju Prisanka koda približno 1240. To so tako starodavne in tako trdne pravice Kranjske gore, da se jih še Italija ni upala ne okrniti, še manj pa odpraviti, kar gotovo zelo veliko pomeni. Sedaj pa vprašamo: Kako naj Kranjskogorčani te svoje pravice uveljavijo, če ne smejo s svojo živino čez mejo? Na kranjskogorski strani prelaza je sama pustinja, nobenega pašnika, tu ne morejo živine pasti, ker ni nič paš. Saj se ovce ne najdejo nobene hrane. Primorani so torej poslušati se svojih pašnikov v Italiji, na trentski strani, če nočejo, da jim živina pogine od gladi. Po zraku je ne morejo tja spraviti, torej morajo na tem prelazu prekoračiti mejo in baš v to svrhu jim je okrajno glavarstvo v Radovljici izdalo posebne dvojezične, slovensko-italijanske, s fotografijo opremljene in od strani goriške prefektуре potrjene legitimacije. Te legitimacije, izdane od civilne instance, meročajne za civilno prebivalstvo in za vojaško oblast upravičujejo ex lege nositelja za prekoračenje meje na tem prelazu, naj bo potem to voljaškim krogom všeč ali ne. Če bi obmejne čete prejele sedaj ukaz, da te legitimacije ne pripoznajo več, kaj naj napravijo potem Kranjskogorčani s svojo živino? Ali naj jo morda natovorijo na železnico v Kranjski gori, jo peljejo skozi bohinjski predor do postaje Sv. Lucija v Italiji, tam iztovorijo ter zenejo skozi Tolmin, Bovec, Log, Trento 50—60 km daleč po cesti potem na svojo planino in obratno? Ali te to sploh mogoče in kako naj bi tako morebitno zahtevano imenovali?

In kakšno pa na naveden turist dospe na vrh Mojstrovke, koda 2332, čez katerega vodi skupna meja države SHS z Italijo, če pada ta vrh proti Kranjski gori v navpičnici, okoli 500 m visokih stenah, ki bi tvorile precej trd oreh še celo našim, tako podnetim »Skalašem«, a markirana in precej dobra pot pa vodi izključno le po italijanskem ozemlju, če turist še mejo ne sme prestopiti? Saj se bohinjska obmejna četa na prelazu pod Črno prstjo, koda 1760, turistom ne dela nikakih težav v toliko, da jih pušča, da prestopijo mejo in se povzpajo po italijanskem ozemlju na vrh!

Ljudje božji, vse kar je prav. A take šikane bi presegale pač vse meje.

In zakaj vse to? Ker ni carinske poti na tem prelazu. Kaj pa briga vojaštvo carinska pot? To je vendar stvar finančne oblasti in njenih stražnikov. Sicer pa, če ni tu carinske poti, naj se jo pa napravi, t. j. naj se proglasi široka, danes seveda razpadajoča cesta za carinsko pot in stvar je v redu. Saj delajo vendar finančni stražniki vedno patrulje na ta prelaz, torej bodo

lahko opravili spotoma malenkostno carinsko delo. In kako to, da smatra na drugi strani Italija to pot za carinsko in ima tu celo svojo »dogano« v našem nekdanjem »Domu na Vršiču«. Ali je država SHS bolj papežka kakor Italija sama?

Če torej kranjskogorski komandant obmejne čete ne dela prebivalstvu takih ovir, — dela jih seveda tudi! — kakor so v Bohinju na dnevnem redu, če priznava tako propustnice kakor potne liste kot veljavne dokumente, je napravil s tem le svojo dolžnost, a naj bodo potem predpisi že taki ali drugačni. Sicer naj se vrže ene kot druge odmostavo v koš.

To, kar velja za prelaz Vršič, velja seveda tudi za prelaz Bača, kjer so razmere iste. Razloček je le ta, da tu ne gre za pravice pašne, marveč za starodaven prelaz, po katerem se je pred otvoritvijo železnice cel bohinjski in goriški promet vršil, kakor smo to že v svojem članku prvotno povedali. Tudi ta cesta naj se enostavno proglasi za carinsko pot. Saj tudi ta prelaz figurira (z Vršičem prelazom vred) v italijanskem uradnem seznamu kot »via doganale« (carinski pot).

Sicer smo pa popolnoma prepričani, — čeprav ne oficijelno, pa vendar iz zasebnih pogovorov s finančnimi stražniki, da finančni organi niti v Bohinjski Bistrici, niti v Kranjski gori, ne bi delali prekoračenju meje na omenjenih prelazih nobenih ovir, — če bi ne bilo obmejnih četnikov, ki tvorijo ne izrecno, vendar pa faktično nekako vrhovno instanco nad financno in nad orožništvom. Kakšen antagonizem v ostalem obstoja med financno in orožništvom na eni ter mejo obmejnimi četniki na drugi strani, razvidi iz reka, katerega je napravil nampram našemu izvestitelju v Malnerjevi koči oni obmejni četnik — analfabet, o kojem smo poročali v našem članku. Rekel je doslovno: »Mi tudi orožnikov ne pustimo na vrh gorovja. Ti so samo za dolino. Tu gori smo mi!« Tableau!

Sicer pa res ni uvideti, čemu ima naša država za nadziranje obmejnega prometa v Bohinju in drugod kar troje garnitur: finančarje, orožnike in drage obmejne četnike, dočim se še fašistovska Italija zadovoljuje z dvojino, s finančarji in milicijci, a le ti zadnji prihajajo na mejo le sem in tja sporadično in niso nastanjeni redno na meji, kakor naši obmejni četniki. Menimo, da bi se denar, katerega porabijo obmejne čete nepotrebno, že lahko placiral v kaki drugi panogi, in to bolj plodonosno.

Glede legitimiranja po obmejnih četnikih je pa stvar taka, da nikjer ni bila razglašena naredba (katere oblasti? civilne? vojaške? na temelju katerega zakona?) da morajo vse osebe, ki se gibljejo v pasu 5 km od meje nositi saboj legitimacije. Ker pa ta naredba brezdomno obstoja, je podanikom, za katere nas očitno meročajni činitelji imajo, z njo računati. Dobro. A pošilja naj se na mejo take organe, ki bodo znali legitimacije tudi res brati, najsi gre potem že za pravičen potni list ali pa samo za navadno zasebno S. P. D. legitimacijo. In pri konsekventnem izvajanju bo prišlo pač do tega, da bodo morali tmeti vsi prebivalci Bohinja, počenši od Bohinjske Bistrice pa tja gori do Srednje vasi, ker leži cel kraj v 5 kilometerskem obmejnem pasu, vedno svoje legitimacije saboj, torej biti reglementirani, kakor prostitutke! A tujci in turisti bodo, — ne glede na to, da so pokazali že svoje legitimacije na postaji orožnikov, eventualno morali pustiti se legitimirati pri odhodu iz postaje še po obmejnih četnikih, kar bo prav gotovo zelo dobro vplivalo na promet in ga izvrstno pospeševalo.

Res je naša država sklenila z Italijo posebno konvencijo glede medsebojnega turistovskega obmejnega 10kilometerskega pasa, ki bi mogla vsaj turistovski promet zelo olajšati. A ta konvencija ni ratificirana, če se ne motimo, po naši krivdi. In baš, ker ta konvencija ne velja, se je turistom priporočalo, tako v naših dnevnikih, kakor v strokovnem glasilu, naj si za prestop italijanske meje omislijo redne potne liste. Kaj naj pa turist napravi, če ga omejni četnik, n. pr. tudi na zgoraj omenjenih prelazih sploh ne pusti, da bi prišel v dotiko z Italijani? Kaj mu tu pomaga njegov potni list? Vprašamo, zakaj je bilo poprej, pred zasedbo Bohinja po obmejnih četnikih — še lansko poletje, mogoče prestopiti poljubno to mejo najmanj pa na baškem prelazu, potem ko si se zgledal poprej v dolini pri finančni in orožniški oblasti ter se vrhu tega seveda še sporazumel z italijanskimi finančarji, če jih je bilo kaj na meji, če ne, si se pa zgledal enostavno pri njih poveljniku, »maresciallo« imenovanem, v Stržiču pod Črno prstjo? Zakaj je to bilo mogoče poprej, sedaj pa ne gre več?

Tako bi se dalo vpraševati, argumentirati, grajati in zabavljati ter Bog ve še kaj, ad infinitum.

Naše mnenje slej ko prej je to, da se naj prehod meje, brez ozira na zgoraj omenjeno, neratificirano konvencijo, odpre takoj in brezpogojno za osebe z obmejno propustnico ali s potnim listom, na onih krajih, kjer še Italija ne dela ovir, torej na obeh večkrat imenovanih prelazih, ter nadalje, da se občinstvo, kmetje, pastirji, drvarji, turisti in tujci ne nadlegujejo tako po nepotrebnem kakor sedaj po obmejnih četnikih, če se hoče že partout obdržati tudi pri nas to nepotrebnost institucijo. Če predpisi temu morda nasprotujejo, naj se pa predurajo in prilagode zahtevam realnega življenja, saj občinstvo vendar ni tu zaradi oblasti, marveč oblasti so zaradi občinstva tu in ne smejo biti »weltfremd«, kakor pravi Nemeec.

Sicer pa končujemo, izražajoč bojazen, da igramo tu vlogo vpljočega v puščavi.

To in ono

Papežev komornik - pustolovec

Budimpešta ima novo senzacijo. List «A Regels» je namreč priobčil vest, da papežev komornik Geza Boros ni prišel do svojega dostojanstva zakonitim potom. Boros je oženjen in ima več otrok, a je kljub temu pridigoval v katoliških cerkvah. Svoje cerkveno dostojanstvo je dosegel na pustolovski način. Može star zdej 45 let. Prvotno je bil učitelj, pozneje detektiv budimpeštanske tajne policije, nato privatni detektiv in končno agent.

S svojim zetom, ki je grško-orientalski duhovnik, je odpotoval Boros v Beograd in je pred škofom v Nišu postal izpit na ta način, da je odgovarjal na vprašanja madžarsko, njegov zet je pa prevajal odgovore v srbsčino. Ker škof madžarskega jezika ne razume, je lahko Boros odgovarjal, kakor je hotel. Tako se mu je posrečilo doseči mesto cerkvenega dostojanstvenika. Bil je tudi v avdienci pri kardinalu Gaspariju in papež se je z njim delj časa razgovarjal. Ker je bil Boros poprej grško-orientalski duhovnik, mu je kardinal Gaspari izposloval prestop v rimsko-katoliško cerkev, pri kateri je dosegel dostojanstvo papeževga komornika in papež sam ga je obvestil o imenovanju.

Bandit Lecian bo ponovno sojen

Zadnjič smo poročali, da je skušal na smrt obsojeni bandit Lecian pobegniti iz zaporov divizijskega sodišča v Olomucu, kar se mu pa ni posrečilo, ker ga je straža pravočasno prijel. Po smrtni obsodbi se je sestal kazenski senat, da se posvetuje o Lecianovi usodi. Lecian sam, odnosno njegov zastopnik ni vložil ničnostne pritožbe in zato je kazenski senat razpravljal o tem, da bi bil kazalo priporočiti obsojenca prezidentu Masaryku v pomiloščenje. Kazenski spisi s protokolom o tej seji so bili izročeni vrhovnemu vojaškemu sodišču v Pragi. Druga instanca je ministrstvo narodne obrambe, zadnja pa vojaška pisarna prezidenta republike. V kakšnem stadiju se nahaja ta zadeva, ni znano, ker so vojna sodišča vezana na uradno tajnost.

S poskušanim pobegom se je Lecianov položaj znatno izpremenil. Dogodek je edini v zgodovini češkoslovaškega pravosodja in zato nastane košljivo pravno vprašanje, kaj storiti z banditom po novem zločinu. Nedvomno je, da mora priti Lecian radi poskušenege pobege ponovno pred vojno sodišče, kjer se bo moral zagovarjati radi umora in poskušenege umora ter oborožene nastopa proti vojaški straži. Na ta proces prezidentova odločitev ne bo imela nobenega vpliva. V služaju, da bi prezident Leciana ne pomiloštil, bo bandit obveščen o tem šele potem, ko stopi v veljavo obsodba radi novega zločina. Med razglasitvijo o potrditvi smrtni obsodbe in usmrtitvijo ne sme preteči več kot 24 ur. Smrtna obsodba pa ne sme biti posrejena z drugo kaznijo. Ako bi prezident Leciana pomiloštil, ga bo smatralo sodišče za zločinca, ki je izvršil v zaporu nov zločin, radi katerega mora biti obsojen na smrt.

Poleg Leciana in Kašparika se bo moral zagovarjati pred vojnim sodiščem tudi podkupljeni vojak Tomica, ki ga čaka 5-10 let težke ječe. Njegova usoda je odvisna od vojaškega pro-

kuratorja, ki lahko obtoži Tomico, da je omogočil uboj vojaka Kissa.

Še vedno afere Grosavescu Aretacija majorja Carltona.

Afer Nelly Grosavescu kar noče biti konec. Borba med Nelly in sorodniki pokojnega tenorista še vedno traja. Kakor smo že poročali, je pričela Nelly dajati svoje spomine, v katerih skuša opravičiti svoj zločin. Kot protiutež Nellyni nakani je tudi sestra tenorista, Olga Grosavescu izdajala spomine, ki so seveda ozadje tragedije slikali v popolnoma drugi luči. Jedva so izšli njeni spomini, že je Nelly, ki skuša biti na vsak način v ospredju dogodkov, dvignila tožbo proti Feliks Fischerju, avtorju drame »Ali smeš bijati?« Drama obravnava snov, zajeto iz življenja in povsem slično tragediji pokojnega tenorista. Zato skuša Nelly, kateri stvar seveda ni prijetna, preprečiti, da bi prišlo to delo na oder. Ker vse grožnje niso nič zalegle, se je poslužila sedaj legalnih sredstev in je vložila tožbo. Poleg avtorja toži tudi ravnoteja Jarna, ki vodi Renesančni oder. Kako se bo ta najnovejša afera končala, še ni znano.

Toda serije senzacij v zvezi z afero Grosavescu še ni konec. Dunajski listi poročajo, da je bil prvi mož Nelly Grosavescu, major Caltun, aretiran v trenutku, ko je prestopil rumunsko mejo. Odvzeli so mu potni list in ga pod vojaško eskorto odvedli v Lugos, kjer ga zaslišuje policija. Aretacija majorja je bila baže izvršena na podlagi ovadbe matere pokojnega tenorista, ki istotako biva v Lugosu. Tenoristova mati navaja, da je dobil major Caltun nalog, odvesti hčerko pokojnega tenorista, dveletno Miro, k Nelly Grosavescu. Otrok se namreč nahaja pri Grosavescovi materi. Nedoletna tenoristova hčerka je baže pod zaščito rumunske kraljice, ki je zelo cenila slovitega tenorista in izjavila, da bo otroka, čim doseže deseto leto, dala vzgojiti na lastne stroške.

Aretacija majorja Caltuna je na Dunaju vzbudila veliko senzacijo.

Podnevi beračica, ponoči kurtizanka

V Firenci je izsledila policija neko prefrigano žensko, ki je tako spretno igrala dvojno vlogo, da ji oblasti dolgo niso mogle do živga. Že več let je hodila po najboljjudnejših ulicah Firence stara beračica, ki je vzbujala s svojo zunanostjo splošno sočutje. Ljudje so ji radi dajali milodare. Slep in grbast stanka je hodila po ulicah kot živa slika bede in pomanjkanja. Iztegovala je desnico in malo je bilo ljudi, ki bi se je ne usmili. V Firenci je sicer beračenje prepovedano, toda policija je starko pustila v miru, ker mimoidočih ni nikoli nadlegovala. Ljudje so ji sami dajali milodare.

Na drugi strani je pa vzbujala v Firenci splošno pozornost mlada elegantna lepota, ki je zahajala zvečer v najlepše nočne lokale, kjer je koketirala z bogatimi kavalirji. — Obklečena je bila vedno po najnovejši modi in zato ni čuda, da so se gospodje zelo zanimali za njo. Neznana krasotica je razmetavala denar in nastopala v nočnih lokalih tako, da so vsi mislili, da je kaka grofica ali princesa. Mnogi kavalirji,

zlasti bogati tujci, so podlegli njenim čarom.

Slednjič se je začela policija zanimali za razuzdano lepoto in njeno preteklost. Preiskava je dognala, da je lepa kurtizanka identična s staro beračico, ki prosi po ulicah miloščne. Policija še ni mogla ugotoviti, zakaj je nastopala bogata in lepa dama podnevi v vlogi beračice. Vsako jutro se je krasotica preoblekla v stare cunje, si namazala obraz in podložila hrbet, tako da je dobila grbo. Da bi se ljudem še bolj smilila, je igrala vlogo slepe beračice. Zvečer je pa slekla beraško obleko in se oblekla v luksuzne večerne toalete. Policija jo je aretirala in zaslišala, toda lepota ni hotela povedati, zakaj je igrala dvojno vlogo.

Dva milijona dolarjev za Lindberghove spomine

Charles Lindbergh, prvi prekoceanski letalec sveta, je zdaj poleg Dampseyja Tunneya in Chaplina morda najpopularnejša oseba Amerike. »Lyndi« je ljubljene širokih mas, vse ga časti, on je junak vseh junakov. Zato je razumljivo, da občinstvo hlastno sega po listih, ki prinašajo najmanjše detaje — tudi sedaj — iz Lindberghovega življenja ter druge aktualne podrobnosti. Da je prejel Linbergh dosedaj nad tri milijone pisem in en milijon brzojav, smo že poročali.

Nova pa je vest, da prejme Lindbergh za svoje spomine dva milijona dolarjev ali 112 milijonov dinarjev. To je naravnost bajna vsota in toliko do danes menda še ni prejel noben pesnik za svoja dela, noben pisatelj za svoje romane, novele ali črtice, nobeni spomini še niso bili tako kraljevsko honorirani. Izračunali so, da je Lindbergh zaslužil za vsako besedo 40 dolarjev ali 2240 Din.

Tudi podjetje, ki je Lindberghove spomine založilo, je zaslužilo lepe milijone.

Zakonska tragedija v kinu

Budimpešta je bila te dni pozorišče nenavadne zakonske drame, ki se je odigrala v kinematografu. V bioskopu so baš predvajali slovito tragedijo Leva Tolstega »Kreutzerjevo sonato«, ko je neki polir s kladivom navalil na zapeljivca svoje žene in ga s strahovitim udarcem domala ubil.

Polir Aleksander Argyelan je živel v slogi s svojo ženo, ki pa je postala iluzorna, ko je ženo seznanil s svojim bivšim tovaršem Johanom Mikolo. Mikola je pričel čisto zahajati k Argyelanovim in nekega lepega dne je polir

prejel anonimno ovadbo, da ga žena vara. V možu je vse kipele in strahovito se je sprl s svojo ženo. Ta je v obupu posegla po strupu in se zastrupila. Le s težavo so ji takrat rešili življenje. Med zakoncema je nato zavladal mir. Toda nekega dne je mož, ki je moral po opravkih v provinco, zopet prejel anonimno pismo, da mu je žena nezvesta. Argyelan, katerega je mučila divja ljubosumnost, je sedel na vlak in se odpeljal v Budimpešto. Žene ni našel doma, pa so mu sosede povedale, da je odšla z Mikolo v kino.

V kinu se je nato odigrala krvava drama. Težko ranjenega Mikolo so prepeljali v bolnico, a Aleksander Argyelan je moral v zapor. Na policiji je izjavil, da je v njem dozorela misel, da uniči svoje zakonsko življenje, ko je videl v filmu tragedijo ljubosumnosti, na las podobno njegovemu trpljenju.

Izpred sodišča

SMREČICE JE STRAJIL.

— Zakaj ste hodili po revirju ljubljanskega doktorja Franceta? —

— Menda vendar smem tam po Moravčah in okolici hoditi, kjer se mi ljubi, je dejal delavec Gašper, ko je stal pred sodnikom.

— Tisto že, tisto, ampak vi ste s puško hodili po hosti menda so vam dišali zajci. —

— O, puško sem res imel. Veste, to je pa druga zadeva. V oni hosti so lepe smrečice in nekoga poznam, ki ima piko nanje, ker je moj nasprotnik, bi ga bil rad zalotil. —

— Saj ni zajec, da bi čakali s puško nanj. Sicer pa, ko ste zagledali lovškega čurvala, ste hitro izgubili ves pogum, zbežali ste. Kje imate pa puško? —

— O, nekdo mi jo je ukradel. —

— Tega vam zopet ne morem vrjeti, sicer jo orožniki pri preiskavi niso mogli najti, zato jo imate pa gotovo skrito v gozdu. —

— To pa že ne. —

— Ker ste nosili orožje brez dovoljenja boste sedeli 24 ur. Sicer ste pa gotovo oprezali na divjačino, pazite, da se znova ne pregrešite, sicer bomo drugače govorili.

TURJASKA SPELA.

Po Ljubljani je hodila, kupovala, govorila, kradla in se veselila. Večkrat se je pripeljala v belo Ljubljano, hodila od trgovca do trgovca, zbirala ona, zbirala ono, v resnici je pa samo studirala, kaj bi lažje zginilo v njenem globokem žepu.

Pri nekem zlatarju je ogledovala prstane, pri tem je pa nehote, kar mimogrede segla na mizo, kjer je ležal stodinarski bankovec in ga populila.

Od tam je odšla v neko manufakturno trgovino kjer je jela zbirati blago ter nogavice. Zbirala je toliko časa, da je odnesla tri pare ženskih in dva para moških nogavic, ki jih pa seveda ni plačala.

Spela je obsojena na tri dni zapore, a se ji kar za malo zdi, da bi bila zaprta, zato je prijavila vsklik.

GOLJUFIV TOVARŠ.

Delavcu Tomažu iz Ljubljane je pravil njegov tovariš Figa, da ima v hranilnici celih 20.000 Din. Tomaž je gledal z velikim spoštovanjem bogatega kavalirja, ki je bil pa v resnici suh kakor poper. Figa je jel Tomaža nadlegovati in ga prositi, naj mu posodi obleko in 750 Din gotovine, češ, škoda je takoj jemati denar iz hranilnice, bolj je da mu Tomaž posodi, a on mu kmalu vrne.

Manjši lokal

za pisarno ali obrt sredi Ljubljane (elektrika, plin, vodovod) oddam. — Naslov pove uprava «Slov. Naroda». 2179

Abonenti

se sprejmejo na dobro meščansko hrano. — Abonma dnevno Din 12.— in Din 17.— — Restavracija pod «Skalo», Mestni trg 11. 2173

Hiromant

je prišel za kratko dobo. — Gleda na roke in pove: prošlost, sedanjost in bodočnost. Sprejema vsak dan od 10.—12. dopoldne in od 3.—7. popoldne. — V. Timofijev, Ljubljana, «Hotel južni kolodvor», soba št. 9/L. 2170

Gostilno

dobro idoko, na prometnem kraju v mestu ali na deželi — iščem v najem. — Ponudbe na upravo «Slov. Naroda» pod «Gostilna» 2187.

Razprodaja

raznega pohištva, kuhinjske opreme, svetiljke, porcelana itd. se vrši v petek 30. t. m. popoldne v Stožicah št. 79 pri Ljubljani. 2177

Popolnoma suha tepa

BUKOVA DRVA

v polenih ali razžagana, kakor tudi mehka drva dobavlja tvrdka ARBOR d. d., Dunajska c. 50 v vsaki množini od 1m³ naprej. Dostavlja tudi na dom. Telefon 2546

Kral. ang. parobrod. linija

ROYAL MAIL LINE za JUŽNO AMERIKO

Brazilio-Uruguay-Argentinio - Kubo-Chile-Peru

Informacije brezplačno in podzastopniku

JUŽNJANA. Kolodvorska ulica šte. 2c

Najboljša v materialu in konstrukciji so:

kolesa, šivalni stroji Gritzner - Adler

URANIA PISALNI, švicarski PLETILNI

stroji OUBIED.

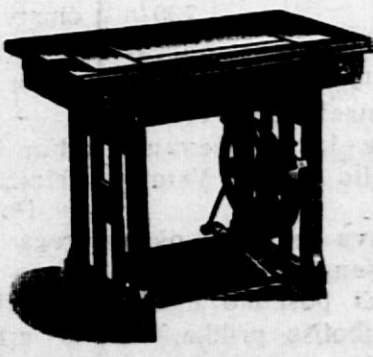
Najlepše opreme samo pri

JOSIP PETELINC v Ljubljani

bizu Prešernovega spomenika ob vodi. Telefon 2913

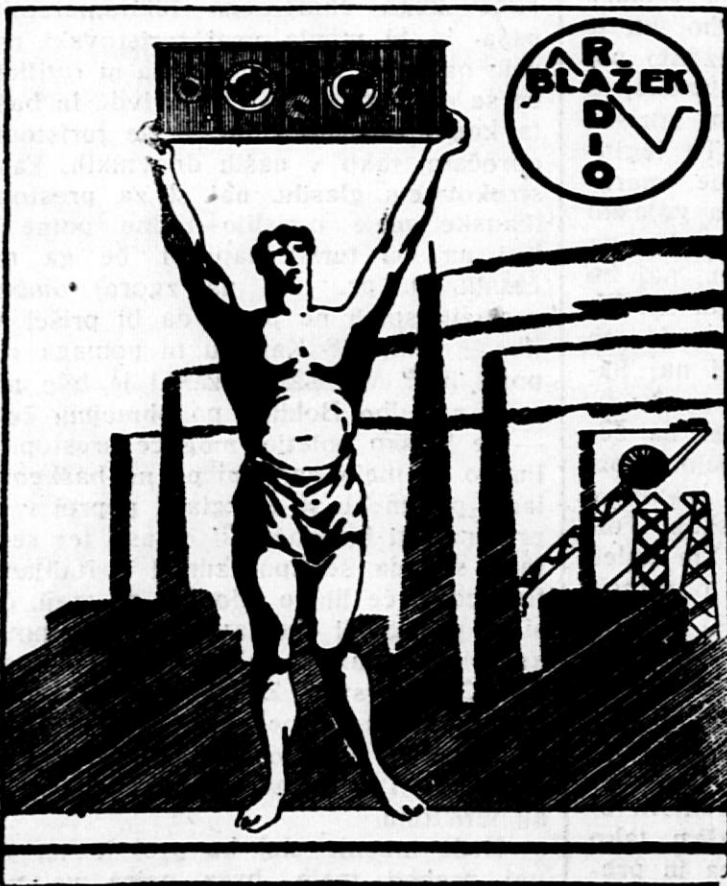
Najnižje cene.

Večletna garancija.

Spominjajte se Tabora!

Radio aparati in deli

slovitih nemških tvornic po tvorniški ceni v zalogi. Prodaja na malo in veliko. Za amaterje ki sami sestavljajo aparate, polovična cena.

Zahtevajte brezplačni ilustrirani cenik

Tudi na mesečne obroke.

Pridite na vsakodnevni brezplačni koncert od 16. do 18. in od 20. do 22. ure ali zahtevajte, da se Vam potom Vašega telefona priredi brezplačen koncert na št. 41 — 85.

Potniki in preprodajalci naj se javijo, dober zaslužek.

Ing. Blažek

prva specialna tvornica za radio, telefonijo, telegrafijo in preo. mehaniko.

BEograd Telef. 41-85 Berlin S. W. 11

Jakičeva ul. 11. Bernburgerstrasse 6.

Ocarinjenje

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi RAJKO TURK, carinski posrednik, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). Revizija pravilnega zaračunavanja carine po meni deklarirane blaga in vse informacije brezplačno. 96/L

V globoki žalosti naznanjamo, da je naša srčno ljubljena hčerka in sestra, gospodična

Trudi Vera

danes, dne 28. t. m. po dolgi, mukepolni bolezni mirno preminila.

Pogreb drage pokojnice se bo vršil v petek, dne 30. t. m. ob petih popoldne v mrtvašnici, Stara pot 2, na pokopališče k Sv. Križu.

Parastos se bo vršil v nedeljo, dne 1. oktobra t. l. ob 11. dopoldne v pravoslavni kapelici.

V Ljubljani, dne 28. septembra 1927

Žalujoča rodbina Oblat

Mestni pogrebni savod.

2-9